

Autoimunitní onemocnění centrálního nervového systému

doc. MUDr. Petr Marusič, Ph.D. – editor hlavního tématu

Neurologická klinika 2. LF UK a FN Motol, Praha

Autoimunitní etiologie onemocnění centrálního nervového systému je v posledních letech významně se rozvíjející oblastí. K tradičním nosologickým jednotkám, jako je roztroušená skleróza, vaskulitidy a paraneoplastické syndromy, přibývají výskytem ještě vzácnější, ale pro postižené pacienty neméně významné jednotky. Cílem hlavního tématu tohoto čísla je přehledové zpracování aktuálních informací právě o těch vzácněji se vyskytujících autoimunitních onemocněních CNS a poskytnutí praktického návodu k jejich diagnostice a léčbě. Při rozdělení témat jsme se záměrně vyhnuli roztroušené skleróze, o které je vzhledem k jejímu významu publikováno průběžně množství přehledových prací v různých periodikách – zde se proto objevuje zejména v rámci diferenciálně diagnostických rozvah.

Základní řazení jednotlivých příspěvků bylo zvoleno podle převažující postižené oblasti CNS. Zvlášť pak byl zařazen přehled nových poznatků

o vaskulitidách, které v rozsahu postižení nervového systému často nerespektují hranice a jejich klinický obraz je velmi heterogenní. Závěrečný příspěvek předchází přehledové články shrnuje a propojuje a snaží se zároveň o praktický přístup k těmto jednotkám z pohledu běžné klinické praxe.

Stanovení diagnózy autoimunitního onemocnění CNS je často obtížné. Vyžaduje pečlivé zpracování anamnestických údajů, klinické vyšetření a rozsáhlou diferenciální diagnostickou rozvalu s následným provedením řady pomocných vyšetření, kdy magnetická rezonance mozku a/nebo míchy a vyšetření mozkomíšního moku jsou jen základem. V řadě případů je nutné doplnit vyšetření různých typů protilátek i vyšetření imunologické, pátrat po systémových autoimunitních onemocněních a u některých typicky vyjádřených klinických obrazů provádět i opakovaný onkologický skrining. U vaskulitid je pak často nutné doplnit vyšetření angiografické

a biopsii mozku. Imunosupresivní léčba může vést u některých onemocnění k úplné úpravě stavu a navození remise – to je důvod, proč bychom měli na možnou autoimunitní etiologii onemocnění vždy pomyslet. Vzhledem k možným nežádoucím účinkům je však nutné indikaci k léčbě vždy zvažovat v kontextu celkového klinického obrazu i výsledků provedených vyšetření a její efekt s odstupem kriticky vyhodnotit.

Chtěl bych poděkovat autorům všech příspěvků v tomto hlavním tématu za ochotu, se kterou se zpracování ujali, a za vysokou odbornou i edukační úroveň jejich textů.

doc. MUDr. Petr Marusič, Ph.D.

Neurologická klinika 2. LF UK

a FN Motol

V Úvalu 84, 150 06 Praha 5

petr.marusic@fnmotol.cuni.cz

